ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

Календарець читача „Веселки" 1957

ЛИСТОПАД

ПЕРШОГО дня — Листопадове свято, певно про нього розкаже нам тато, як то у Львові збудилася слава і Українська воскресла Держава, як на Австрійського царства руїні воля всміхнулась тоді Україні.

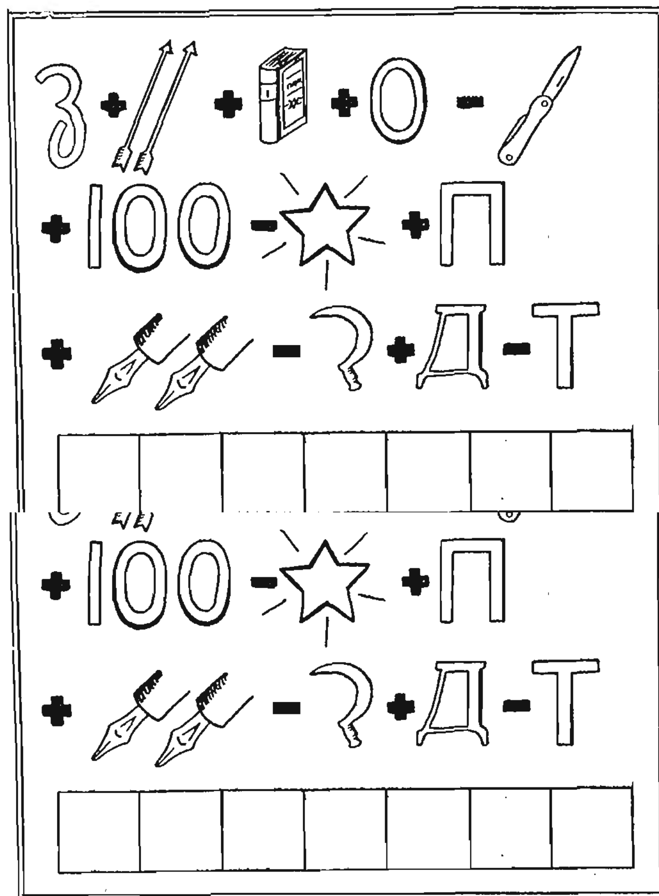
Певно й про те нам татусьо згадає, що ось тепер **СОРОК РОКІВ** минає, як Україна вхопила за зброю, бо не здобути держави без бою. Воля і щастя — народу мета — пам'ять борців нехай буде свята!

ШОСТОГО дня на далекім Підлиссі славний поет Маркіян народився, що написав „Дністровую Русалку", щоб рідну мову любили ми змалку. Сто сорок шість уже років минає, та нарід Шашкевича все поминає.

А в **ДВАДЦЯТЬ ПЕРШИЙ** день листопада вся українська велика громада вшанує борців Льодового Походу, що під Базаром за волю народу, мов справжні герої, життя віддали, під спів „Ще не вмерла" в могилу лягли.

РЕБУСИК

Пояснення, як розв'язувати цей ребусик, знайдете

Розв'язки з числа дев'ятого за вересень 1957 р.: 1. **РЕБУСИК:** Дніпро; 2. **ЗАГАДКОВА КАРТОЧКА:** Марко Вовчок; 3. **ЩО ЦЕ?** Півник.

Розв'язки з числа десятого за жовтень 1957 р.: 1. **ЯКІ ЦЕ СЛОВА?** Папа, мапа, хата, пава, кава, каса, рана, раса, маса, пара; 2. **ЯК ЗРОБИМО?** Складіть із сірників слова: СІМ, СТО.

ЩО ЦЕ? (на стор. 7-ій) Равлик, слимак.

*

ВИСЛІД ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД за добрі розв'язки загадок. Правильні розгадки прислали такі діти: Бережницький Івась, Гринишин Таня, Еліяшевська Христя, Захарія Емілія, Калинюк Орест, Козак Сяня (і за числа 5-6-7), Ласка Александра, Мисишин Віра, Пачовська Марта і Христя, Петрів Мирослав, Сенежак Діяна, Скробач Роксоляна, Соколишин Леся, Турянська Ольга.

У висліді льосування нагороду отримали: Бережницький Івась, Петрів Мирослав, Сенежак Діяна.

На нагороду призначено казку І. Наріжної „Як Панас на узліссі кізку пас".

*

НАСТУПНИЙ КОНКУРС І ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД за добрі розв'язки загадок відбудуться наприкінці грудня, а вислід буде проголошений у числі „Веселки" за січень 1958 р. Хто хоче взяти участь у конкурсі й льосуванні нагород, мусить прислати правильні розв'язки всіх загадок, вміщених у числах „Веселки" за листопад і грудень ц. р. Останній реченець надіслання розгадок — 28-го грудня ц. р.

з кольоровими ілюстраціями виходить на початку кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: "SVOBODA" — "Veselka", P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J. USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріяли. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці", тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи Е. Козака. Розділові заставки Е. Ко-

з кольоровими ілюстраціями виходить на початку кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: "SVOBODA" — "Veselka", P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J. USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріяли. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці", тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи Е. Козака. Розділові заставки Е. Козака, П. Холодного й М. Бутовича.

БЛАГОСЛОВІТЬ!

Ілюстрація М. Дмитренка

Благослови, небес Владико,
пожертву, чесну і велику,
Народних Лицарів, що в бій
відважно йдуть за нарід свій!
Благослови, Ісусе Христе,
любов до волі, серце чисте —
вони ж ідуть на ворогів
за милих друзів і братів.

Благослови, Пречиста Мати,
зусилля їх тверде, завзяте,
благослови їх рани, біль
і краплі крови серед піль.
Благослови на чесний бій
Героїв, Юрію святий,
і перемогу їм подай
за Нарід свій, за Рідний Край!

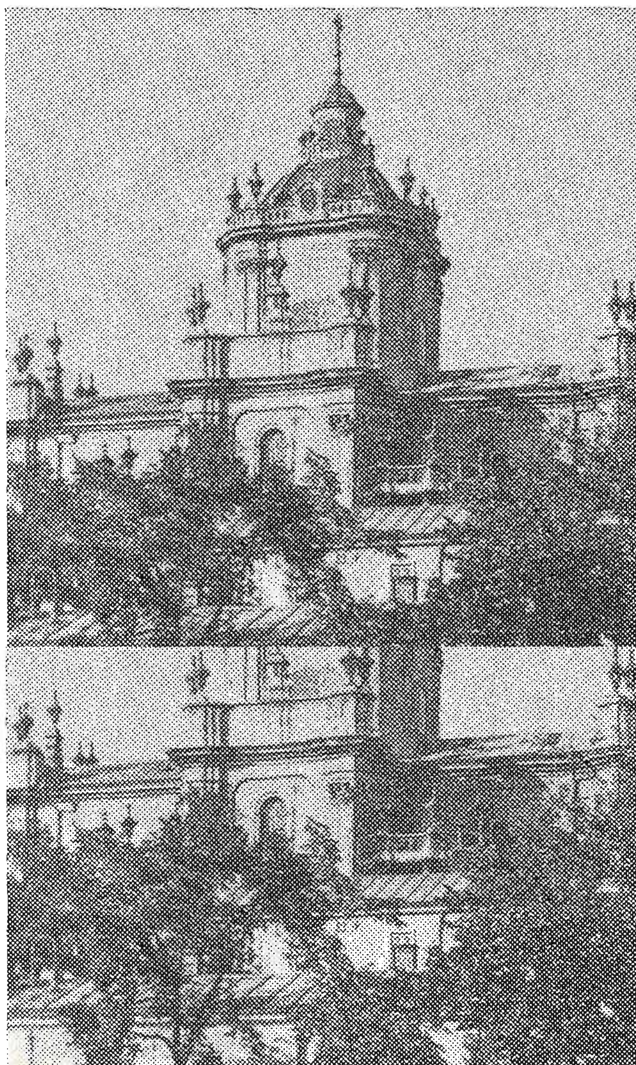
Архистратиже Михаїле,
Ти відвертай ворожі стріли,
ворожі орди зупиняй,
щоб не топтали Рідний Край!
Охороняй повстанські чати
і військо, вірне та завзяте,
що не здіймає зброї з пліч,
що на сторожі день і ніч.

Благословіть, усі Святії,
Борців тих подвиги й надії
і дайте їм найбільший дар:
проміння волі з-поза хмар,
щоб їх зогріла Божа ласка,
здійснилась Листопаду казка,
щоб звеселіли Київ, Львів
у шумі рідних прапорів.

Володимир Переяславець

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

На світлині бачите катедру св. Юра у Львові, побудовану в 1744-64 роках на місці давньої церкви й монастиря ще з княжих часів. Святоюрська

була облога Львова козацькою армією гетьмана Богдана Хмельницького, другою — відновлення української державности в Галичині по довгих роках неволі під пануванням Польщі (1340-1772), а потім Австрії (1772-1918).

Сталося це після того, як Австрія програла першу світову війну, і різні поневолені нею народи заявили свою волю жити незалежним життям.

1-го листопада 1918 року дзвони катедри св. Юра сповістили радісну новину — проголошення незалежної західньо-української держави. На вежі львівської ратуші замаяв на листопадовому вітрі український національний прапор. За прикладом Львова пішла вся Галицька Земля.

В обороні відновленої Української Держави та її столиці Львова згинуло багато українських вояків-стрільців. Їх тіла спочивають на Янівському і Личаківському цвинтарях, у Львові.

У листопаді згадуємо також великого українця — Митрополита Андрея Шептицького, що проживав у Митрополичій палаті на горі св. Юра. Митрополит був великим приятелем українських дітей, зокрема пластової молоді.

День 21-го листопада присвячений пам'яті вітрі український національний прапор. За прикладом Львова пішла вся Галицька Земля.

В обороні відновленої Української Держави та її столиці Львова згинуло багато українських вояків-стрільців. Їх тіла спочивають на Янівському і Личаківському цвинтарях, у Львові.

У листопаді згадуємо також великого українця — Митрополита Андрея Шептицького, що проживав у Митрополичій палаті на горі св. Юра. Митрополит був великим приятелем українських дітей, зокрема пластової молоді.

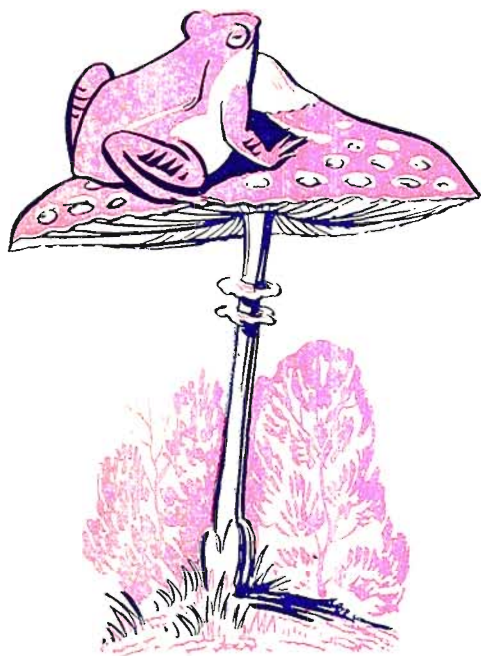
День 21-го листопада присвячений пам'яті 359 українських вояків-героїв, розстріляних боль- ... 1921 році під містечком Базаром. Ці

ПЕРШИЙ ПАРАСОЛЬ

Ілюстрації П. Холодного

Ріс собі великий-великий гриб, а на ньому сиділа — подумайте тільки — велика товста жаба.

— Боже мій, який гарячий день! — нарікала жаба. — Де б то знайти тінистий затишок, щоб сховатися від сонця та спеки!

Близько ніде не було тіні. Але заглянула жаба під гриб — а там тінь. Скочила на землю та й розсілася під грибом. Деякий час лупала очима, поки не заснула.

— Кап-кап-кап! — закапав знечев'я дощик. Він падав на гриб, лопотів і шумів, але жаба нічого не чула. Вона була суха і спала смачненько.

— Цвір-цвір-цвірінь! — почувся жалісний голосок горобчика. — Ой, Боже, я вже зовсім промок! Коли б знайти десь сухенький куточок! Цвір-цвір!

Раптом горобчик побачив гриб: — О, чудовий захист!

І стрілою пустився до гриба.

— „А, тут уже пані жаба! .. Чи пустить вона мене до себе?" — подумав горобчик.

— Добридень, дорога пані жабо! — промовив тоненьким і солодким голосом. — Чи не знайдеться трішки місця і для мене під вашим грибом? Я вже зовсім промок — боюся, що застуджуся.

Але відповіді не було. Горобчик глянув уважніше і побачив, що жаба міцно спить. Поскакав на другий бік гриба і там сховався.

— Гуп-гуп-гуп! — загупали чиїсь ноги. Це біг якийсь чоловік — він промок і втікав від дощу. Його велика нога мало не наступила на гриб, але він впору глянув униз.

На нього дивився маленький горобчик, але не втікав, а жаба не переставала спати. Чоловік засміявся.

— От, розумні створіння! Які маленькі, а зуміли знайти собі захист! На другий раз, як ітиме дощ, то й я зроблю собі щось таке, як гриб. І вже не промокну!

Отакий був початок першого парасоля.

Переказав *Б. Д.*

рікала жаба. — Де б то знайти тінистий затишок, щоб сховатися від сонця та спеки!

Близько ніде не було тіні. Але заглянула жаба під гриб — а там тінь. Скочила на землю та й розсілася під грибом. Деякий час лупала очима, поки не заснула.

— Кап-кап-кап! — закапав знечев'я дощик. Він падав на гриб, лопотів і шумів,

На нього дивився маленький горобчик, але не втікав, а жаба не переставала спати. Чоловік засміявся.

— От, розумні створіння! Які маленькі, а зуміли знайти собі захист! На другий раз, як ітиме дощ, то й я зроблю собі щось таке, як гриб. І вже не промокну!

Отакий був початок першого парасоля.

Переказав *Б. Д.*

ДИТЯЧИЙ ПРИВІТ

**Віє буйний вітер,
Аж ламає віти,
Сонечко не світить,
Журиться земля.**

**А із деревини
Листя лине-лине
На горби, долини,
На пусті поля.**

**Хиляться тополі,
Сироти без долі,
Сіро скрізь на полі,
В місті і в селі.**

**Сунуть хмари сиві,
Кволі і плаксиві,
Сіють дощ по ниві,
По пустій ріллі.**

**За вікном в хатині
Дві волошки сині —
Ні, та це в Марини
Оченьки ясні!**

**Із віконця в мурі
Крізь негоди хмурі,
Крізь сніги і бурі
Шлють привіт весні.**

М. Маморський

ВМІЮТЬ СОБІ ПОРАДИТИ!

Малі, жваві лемки-пастушки в лемківській частині Карпат із своїми саморобними парасолями з кори ялиць,

Після війни польський комуністичний уряд розселив лемків по всій Польщі, щоб вигубити цю вітку українського народу. Але лемки свідомі українці!

ГРИЦЬ І КАЛЮЖА

Ілюстрації Е. Козака

**Кажуть мама: „Синку Грицю,
Побіжи но у крамницю,
Хліба, молока купи,
Не забудь і про крупи!"**

**Гриць — купець, це річ відома,
У крамниці він, мов дома,
Миттю там купив усе,
Шу-у-ур у торбу і несе.**

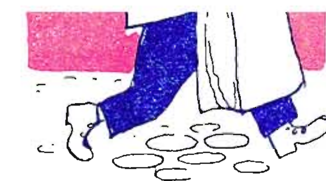
**Рясно дощ посіяв зрання:
Край дороги калабаня,
Ой, набігло ж там води —
Грицю, Грицю, обійди!**

**Гриць не думав ні хвилини —
Гульк в калюжу, всередину,
Бризь вода сюди й туди —
Хто там каже: обійди?**

**На замочену торбину
Гриць і оком не закинув —
Торба вже була стара,
В дні зробилася діра...**

**Гриць пішов — аж ген, на розі,
А за Грицем на дорозі
Тута хліб — там молоко...
Отакий до наш Грицько!**

Р. Завадовиг

Шу-у-ур у торбу і несе.

**Рясно дощ посіяв зрання:
Край дороги калабаня,
Ой, набігло ж там води —
Грицю, Грицю, обійди!**

**Гриць не думав ні хвилини —
Гульк в калюжу, всередину,
Бризь вода сюди й туди —
Хто там каже: обійди?**

**На замочену торбину
Гриць і оком не закинув —
Торба вже була стара,
В дні зробилася діра...**

**Гриць пішов — аж ген, на розі,
А за Грицем на дорозі
Тута хліб — там молоко...
Отакий до наш Грицько!**

Р. Завадовиг

БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Розгорнулися листки,
Посхилялись голівки,
Про Хмельницького Богдана
Ми читаємо рядки.

На жорстоких ворогів
В бій водив він козаків,
І зате у всім народі
Добру славу залишив.

Не забудуться ті дні,
Славні роки весняні,
Бо у Києві на площі
Мчиться гетьман на коні.

Леонид Полтава

Пам'ятник Б. Хмельницькому в Києві

ПРО ВЕЛИКОГО ГЕТЬМАНА Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

За милю від міста Чигирина, над річкою Тясмином, що розлилася тут широко поміж багнами, на горбі, під великим лісом, розкинувся хутір Хмельницьких. Це — Суботів.

Заснував його Михайло Хмельницький. Гарно було тут господарювати, але небезпечно. Тоді Чигиринщина лежала на краю хрещеного світу. Далі, де тепер Херсонщина, були дикі степи. Ходили ними табуни диких коней, кіз, турів. Ще далі, ближче до моря, волохи, турки й татари випасали отари овець. На дніпрових островах розташувалася Запорізька Січ. Сюди йшли козаки з України підстерігати татар, що раз-у-раз із Криму набігали на українські села й хутори, грабували майно та забирали людей в неволю. Тому хутори будували десь у лузі, по балках, а двори обгороджували міцним частоколом із стрільницями, щоб у потребі певніше відбиватися від ворога.

Михайло Хмельницький поставив двір кріпкий, присадив кілька сімей слуг та підсусідків, розвів господарство, жив у достатках. З дітей виріс у нього тільки один син, Богдан Зиновій. Меткий хлопець удався: чорнявий, міцний, мов огонь скорий, розумний і дотепний, сміливий і завзятий. Та й часи такі були і місце таке, що не ви-

бували майно та забирали людей в неволю. Тому хутори будували десь у лузі, по балках, а двори обгороджували міцним частоколом із стрільницями, щоб у потребі певніше відбиватися від ворога.

Михайло Хмельницький поставив двір кріпкий, присадив кілька сімей слуг та підсусідків, розвів господарство, жив у достатках. З дітей виріс у нього тільки один син, Богдан Зиновій. Меткий хлопець удався: чорнявий, міцний, мов огонь скорий, розумний і дотепний, сміливий і завзятий. Та й часи такі були і місце таке, що не ви-

ростали люди інакші, як сміливі та завзяті.

Жили там люди на ласці Божій, день-у-день небезпеці в очі заглядаючи. З хутора на поле не

кайтеся в дворах та беріться за зброю — а ні, то ховайтесь десь у ліси, в болота...

Зате як часами зберуться бувало наші разом, підстережуть десь на річковій переправі загін татарський, особливо, як татари із здобиччю вертаються — от і дадуть собі духа! Кидає татарин тоді здобич, невільників і худобу, втікає сам із душею, може кінь винесе. Не винесе, то амінь тобі, татарине!..

Серед такого життя, бурхливого, небезпечного, виростав Богданко. Не хотів його батько лишити без науки. Підучивши вдома, послав аж у Галичину до колегії отців Єзуїтів. Учився Богдан там латинської мови, що її вживали тоді скрізь по судах, по урядах.

До книжок брався з охотою, не боявся науки. Але серце тягло його додому, над Дніпро, в рідні степи безкраї, де на волі гуляють кінські косяки, де козаки переганяють вітер на бистрих конях, де коло берегів гойдаються чайки-байдаки, чекаючи воєнного походу на татарські-турецькі землі. Не захотів Богдан лишатися в безпечніших сторонах, махати пером у суді або доробитися ласки й маєтку на панській службі.

Пішов на Запоріжжя, на Січ, бо там найкраще можна навчитися військової справи, стати ли-
судах, по урядах.

До книжок брався з охотою, не боявся науки. Але серце тягло його додому, над Дніпро, в рідні степи безкраї, де на волі гуляють кінські косяки, де козаки переганяють вітер на бистрих конях, де коло берегів гойдаються чайки-байдаки, чекаючи воєнного походу на татарські-турецькі землі. Не захотів Богдан лишатися в безпечніших сторонах, махати пером у суді або доробитися ласки й маєтку на панській службі.

Пішов на Запоріжжя, на Січ, бо там найкраще можна навчитися військової справи, стати лицарем, метким і сміливим, досвідченим начальником. А в тодішній Україні ніхто не мав такої

1620-го року рушили турки на Польщу великим військом. Виступило проти турків польське військо. Були в ньому й українці. Був між ними й Богдан із своїм батьком. Погромили тоді турки поляків, згинув на полі бою Михайло Хмельницький, а Богдан попав у турецьку неволю. Кажуть, два роки пробув у Туреччині, аж потім виміняли його на турецьких бранців, як козаки з старим гетьманом Петром Конашевичем-Сагайдачним наловили турків у війні під Хотином.

Любили й поважали Богдана в війську козацькому. Козаки настановили його спершу отаманом, далі сотником. Був він також військовим писарем, а була це посада не абияка, як от тепер міністра.

У вільний час Богдан господарював на батьківському хуторі в Суботові. Державсь твердо свого народу й війська, не покидав їх ніколи, не ласував на багатства. Боліло в нього серце і гнівно стискалися кулаки, коли дивився, як горді польські вельможі та їх нелюдяні слуги гнобили його рідний нарід. Стала визрівати у нього думка, як би то визволити Україну з неволі і зробити її вільною, незалежною державою.

***

Вибрався Богдан на Січ і закликав запорожців рушати війною проти Польщі. Козаки тільки й ждали на доброго полководця. Вони обрали Хмельницького своїм гетьманом. Весною 1648 року Богдан Хмельницький вирушив з великим військом у похід і у боях під Жовтими Водами, Корсунем та Пилявцями розбив поляків.

Блискавкою розійшлися по всій Україні вістки про славні перемоги козаків. Всюди спалахнули повстання, народ брався до зброї.

Після переможного походу на Польщу в грудні 1648 року відбувся величний в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького до Києва. Вітали його міщани, селяни й духівництво. На воротах міста зустрічали гетьмана київський митрополит і єрусалимський патріярх. Професори й студенти київської Академії вітали його промовами і віршами, славили як Богом даного переможця, величали володарем України.

Гетьман встановив по містах і селах козацькі права і порядки. По довгих роках занепаду обновилася Українська Держава. Гетьманською столицею став Чигирин, і сюди приїздили посольства з Туреччини, Московщини, Польщі, Молдавії, Австрії, Швеції й інших країн. Слава про відновлену Українську Державу та її гетьмана пішла по цілій Европі.

Для оборони проти Польщі Хмельницький уклав союз з Москвою в Переяславі у 1654 році. Одначе Москва не дотримала умови й використала Переяславський договір для поневолення України.

Помер Хмельницький 8-го серпня 1657 р. в Чигирині. З великим жалем і риданням прощався народ з своїм великим гетьманом. Поховано його в Суботові у церкві, яку він сам побудував.

Триста років минуло від дня смерти великого гетьмана, але пам'ять про нього ніколи не загине.

КАЗКА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кажуть, що в 1655 році явилися до Богдана Хмельницького польські посли і стали намовляти його, щоб Україна й Польща прийшли до згоди. Хмельницький у відповідь розповів їм казку про багатого господаря й вужа:

Жив собі селянин, що мав великі багатства. Був у нього приручений вуж. Кожного ранку давали йому молока.

Одного ранку дав селянин своєму синові молока, а вуж і собі почав пити його молоко. Хлопець ударив вужа ложкою. Вуж розгнівався і вкусив хлопця. Тоді батько взяв сокиру й відрубав вужеві хвоста.

Хмельницького польські посли і стали намовляти його, щоб Україна й Польща прийшли до згоди. Хмельницький у відповідь розповів їм казку про багатого господаря й вужа:

Жив собі селянин, що мав великі багатства. Був у нього приручений вуж. Кожного ранку давали йому молока.

Одного ранку дав селянин своєму синові молока, а вуж і собі почав пити його молоко. Хлопець ударив вужа ложкою. Вуж розгнівався і вкусив хлопця. Тоді батько взяв сокиру й відрубав вужеві хвоста.

Хлопець помер, а вуж не вилазив більше з нори...

Від того часу селянин почав бідніти. Він пішов до ворожбита, і той йому сказав:

— Коли ти був у згоді з вужем, то тобі все добре велося. Іди й помирися з ним!

Селянин вернувся додому і сказав своїй жінці, щоб поставила у мисці молоко коло нори вужа. Вуж випив молоко і сховався.

Селянин закликав вужа й сказав:

— Будьмо знову приятелями!

— Ні! — відповів вуж. — Як дивлюся я на тебе, то мені пригадується мій хвіст. А як ти дивишся на мене, то тобі пригадується твій син. Отож, не можемо ми помиритися!

Орест Калинюк

до ворожбита, і той йому сказав:

— Коли ти був у згоді з вужем, то тобі все добре велося. Іди й помирися з ним!

Селянин вернувся додому і сказав своїй жінці, щоб поставила у мисці молоко коло нори вужа. Вуж випив молоко і сховався.

Селянин закликав вужа й сказав:

— Будьмо знову приятелями!

— Ні! — відповів вуж. — Як дивлюся я на тебе, то мені пригадується мій хвіст. А як ти дивишся на мене, то тобі пригадується твій син. Отож, не можемо ми помиритися!

Орест Калинюк

учень 5-ої кл. Української Народної Школи в Торонті

Д. Свігенко

Ілюстрації ***Е. Козака***

СЕРЕД ЗЕЛЕНИХ ЯЛИН

5

Петрусь скотився на дно звору й упав на купу хворосту. Потовк собі спину й зі страху та болю зомлів. Довго лежав безпам'ятний, а коли опритомнів і підняв тяжку голову, побачив Боска, що сидів на пеньку і жалібно скімлив. Петрусь протер очі і став розглядатись.

На березі, ніби в хлопчини над головою, прошила вогненна блискавиця сіру тьму і тріснув короткий грім, аж каміння посипалось у звір. Угорі почала горіти груба ялиця, розколота громом від верховіття до кореня. Клуби чорного диму змішалися з чорними хмарами. Запахло сирим згарищем.

А лихо за лихом котилося. Вода в потоці підіймалась і почала підмулювати хворост, на якім сидів хлопець з Боском. Вони схопилися й полізли узбіччям. Петрусь падав, ранив собі коліна об гострі каменюки, дряпав лице в гущавині, але не зупинявся, ліз туди, куди проводив його Боско.

Уже добре натомився, як почув перед собою глухий гомін дзвінка — дзе-лень, дзе-лень, дзелень... Хвилину наслухував і поповз далі, розгортаючи руками густі смерічки.

Хлопець ішов поруч Боска, придержуючись однією рукою нашийника, густо набитого гострими цвяшками, що захищали песячу шию від вовчих зубів. Згодом побачив галявинку, що в вінку малих густих смерічок виглядала, мов велика миска, застелена зеленим килимом трави. З одного боку обривався стрімкий берег у звір аж до потоку, з другого — підіймалася висока скеляста стіна. Верх цієї стіни вкривали густо старі лапаті ялиці, що нахилялися, мов зелений дах, над притуленою до стіни галявиною.

Петрусь аж сплеснув у долоні, побачивши під цим дахом свої вівці, що збилися в тісну купу. Ягниці весело замекали до свого малого вівчарика, а він просльозився з радости. Одним скоком опинився між ними. Тут було сухо й захисно. Гладив овечки по головах, цілував і ніжно приговорював:

— А що, змерзла бідна? Змерзла? Ну, ну, не бійся! Не бійся, маленька, підемо до колиби. А ти, моє маленьке небожатко, кульгаєш? Де ти собі так ніжку покрутило? Не бійся, я тебе понесу до колиби... Хочеш, га? Хочеш?

Темніло, і Петрусь не відважувався пускатися в невідому дорогу. Вернувся безпорадний і всунувся між вівці під покрівлю зелених ялин.

6

Град перестав падати, але дощ лив. Блискало і гриміло.

У лісі глухо відізвалися дзвінки і овече блеяння. За хвилину на галяву вибігли вівці й тісними гуртками попрямували до кошари. Між дерев грав на сопілку Іван і брехали собаки. Часами гудів, мов барабан, Іванів бас. Галява оживилася, і ніби притих шум зливного дощу.

Усі заметушилися. Одні пішли впускати овець у кошару, інші розпалювали вогонь. Трохима послали з колиби по суху чатину, щоб було чим сві-

Град перестав падати, але дощ лив. Блискало і гриміло.

У лісі глухо відізвалися дзвінки і овече блеяння. За хвилину на галяву вибігли вівці й тісними гуртками попрямували до кошари. Між дерев грав на сопілку Іван і брехали собаки. Часами гудів, мов барабан, Іванів бас. Галява оживилася, і ніби притих шум зливного дощу.

Усі заметушилися. Одні пішли впускати овець у кошару, інші розпалювали вогонь. Трохима послали з колиби по суху чатину, щоб було чим сві-

тити в пітьмі та полохати вовків, які часто набігають у сльоту поживитись овечим м'ясом.

— Не крутіть вуяша, бо й так ідемо!

— Куди?

— Рахувати вівці й шукати решти з хлопцем.

Іван вийшов з колиби. За ним швидкою ходою подався Трохим. Порахували овець — бракувало сімдесят одної штуки . . .

Данило лазив поміж вівцями, шукав свого знаку: трьох круглих дірок на правім вушку. Не знайшов ні одної вівці, тільки малих ягнят, але й між ними не було найменшого. Зажурився . . .

Трохим знайшов свій знак: на лівім вушку дві дірки. В нього не бракувало ні одної вівці. Дякував Богові, гладив овечки по кучерявих хребтах і давав із жмені полизати соли.

Вернулися до колиби, де вже були Юрко й Микола. Всі задумались. Данило почухався в голову і відізвався:

— Так не може бути! Мусимо йти шукати!

Потакнули. Повечеряли білими варениками зі свіжою вурдою. Заховали за пазуху по коробці сірників, взяли міцні боти і пірнули в темну ніч. За хвилину розбрелися по густім лісі.

Ватаг Федір зостався сам в колибі. Відварив будз, відрізав добрий кусень і з'їв. Накрився довгою веретою, запалив суху чатину й обійшов кругом кошару. Вівці хрюмкали малими мордочками. Ягнята мекали. Уткнувши мордочки поміж вориння,рвалися до матерів. Згодом і вони затихли. Собаки, мов вартові, ходили кругом кошари та нюшили, піднявши вгору пащі.

Ватаг вернувся в колибу, викрутив насухо мокру верету й розвісив її над ватрою. Докинув кілька грубих полін до вогню. Добув з мішка шмат сала, порізав його на дрібні кусочки і став смажити фріґу з будзом. Окремо в залізному казанку зварив кулешу. Накраяв ниткою кулеші і, вмочаючи у фріґу, їв. Потім витер рукавом бороду, підкрутив вуса, що стирчали козячими рогами, і помолився. Поклав на лежанку порожню коновку, накрив камізелькою і підсунув під неї рушницю. Поклав голову на цю „подушку", груди й живіт накрив сіряком, а босі ноги простягнув на поріг, щоб ватра гріла в п'яти. За хвилину солодко заснув, заколисаний шумом дощу.

Собаки навперемінку держали варту коло кошари, а потім полягали обабіч вогню, поклали голови між кудлаті лапи й задрімали.

Тоді в кутку галяви блимнули одночасно дві
вмочаючи у фріґу, їв. Потім витер рукавом бороду, підкрутив вуса, що стирчали козячими рогами, і помолився. Поклав на лежанку порожню коновку, накрив камізелькою і підсунув під неї рушницю. Поклав голову на цю „подушку", груди й живіт накрив сіряком, а босі ноги простягнув на поріг, щоб ватра гріла в п'яти. За хвилину солодко заснув, заколисаний шумом дощу.

Собаки навперемінку держали варту коло кошари, а потім полягали обабіч вогню, поклали голови між кудлаті лапи й задрімали.

Тоді в кутку галяви блимнули одночасно дві блідоясні свічки. Вони блимали то вище, то нижче, змінювали місце, гасли на мить. Опісля па-

вівці. Інші розсіялися. Вівці замекали і збитою купою вдарили в стіну. Кошара не видержала сильного натиску, тріснула, і дві поперечки, відірвані від решти загорожі, гримнули з усієї сили на землю.

Собаки прокинулись і вискочили з лютим гарчанням. Ватаг схопився на ноги, ухопив рушницю і почав стріляти в паристі свічки, які тепер кумедно підскакували в пітьмі. Запалала чатина і кривавим полум'ям освітила галяву. Ватаг побачив розбиті гуртки овець, на яких кидались вовки.

Жалісне мекання та блеяння овець і ягнят, завзяте гарчання собак, тріскучі постріли рушниці, басовий крик ватага, що переходив у звіриний рев, удари й гуркіт грому — все це розбудило галяву серед бурхливої ночі. Галас котився, розливаючись по верхах і глибоких нетрях.

Криваве змагання не тривало довго. Паристі
цю і почав стріляти в паристі свічки, які тепер кумедно підскакували в пітьмі. Запалала чатина і кривавим полум'ям освітила галяву. Ватаг побачив розбиті гуртки овець, на яких кидались вовки.

Жалісне мекання та блеяння овець і ягнят, завзяте гарчання собак, тріскучі постріли рушниці, басовий крик ватага, що переходив у звіриний рев, удари й гуркіт грому — все це розбудило галяву серед бурхливої ночі. Галас котився, розливаючись по верхах і глибоких нетрях.

Криваве змагання не тривало довго. Паристі свічки майнули в ліс і там погасли. За ними погналося собаче гавкання, аж у вухах лящало.

В. Свідзінський Ілюстрації *М. Дмитренка*

У тім краю, відкіль весна нам перші вісті шле,
Була собі вдова одна — Нанана Боселе.
Дві дівчинки росло при ній і ще дитя мале.
І кажуть люди, що вдова поставила свій двір
Коло дороги, де блукав і кочовик і звір,
І що двора не прихищав ні тин, ні частокіл,
Нанана смілива була і певна власних сил.

От сталося, пішла вона у гай по вітролом,
Аж до оселі слон бреде, виляючи хвостом,
Неначе скирта лугова, оперта на стовпи.
Від човгання незграбних ніг здвигаються степи.
„Які дівчатка чарівні! — зідхнув він. — Ох-ох-ох!
Одна чорнява, друга ні, та що? Я з'їм обох!"
І проковтнув обох дівчат, лишив мале дитя,
Та й геть пішов. Напасник звик чинити щохотя.

Тоді вернулась Боселе: „О, темний світ мені!
Де милий цвіт життя мого — дівчатка чарівні?
Чи то здобичники лихі взяли їх у полон?"
Дитина їй: „Твоїх дівчат із'їв великий слон,
Старий, старий, з одним іклом!" —
[„Вони померли?"
Від човгання незграбних ніг здвигаються степи.
„Які дівчатка чарівні! — зідхнув він. — Ох-ох-ох!
Одна чорнява, друга ні, та що? Я з'їм обох!"
І проковтнув обох дівчат, лишив мале дитя,
Та й геть пішов. Напасник звик чинити щохотя.

Тоді вернулась Боселе: „О, темний світ мені!
Де милий цвіт життя мого — дівчатка чарівні?
Чи то здобичники лихі взяли їх у полон?"
Дитина їй: „Твоїх дівчат із'їв великий слон,
Старий, старий, з одним іклом!" —
[„Вони померли?"
— „Ні,
Не відаю, аджеж вони, як кірочка, міцні".

Коли озвався з чагаря жахної пащі рик:
„Він там, де камінь край води стримить,
[як білий зуб,
І де над каменем шумить широковерхий дуб".

Нанана знов іде вперед, іде не день, не два,
Коли проглянула з куща рогата голова,
І очі темні, і в очах замислена печаль,
І ніжна мордочка жує солодкий чорноталь.
„Газеле, матінко, скажи, де клаповухий кат,
Великий слон з одним іклом,
[що взяв моїх дівчат?"
„Шукай, де камінь із землі стримить,
[як гострий зуб,

І де над каменем росте високостанний дуб".
Нанана далі в степ іде, всіх звірів обійшла,
І мова всіх одна була. Нарешті спроквола
Зринає дуб із-за горба. Ось камінь край води
Біліє гострим щолопком. Нанана йде туди.
Прийшла —
[а там великий слон з надломаним іклом
Стоїть, мов пагорок живий, виляючи хвостом.
Нанана каже: „Батьку мій, чи ти не мав вістей,
Де велет-слон з одним іклом, що з'їв моїх дітей?"
Озвався неохоче слон: „Не чув я; далі йди.
Шукай, де одинокий дуб і камінь край води".
Тоді Нанана: „Не дури! Ти сам — той підлий кат,
Гультяй, бродяга світовий, що з'їв моїх дівчат.
Ягнятка милі! Я для вас пройшла степи й гаї..."
Розгнівався великий слон та й проковтнув її.
Тепер спокій! Куняй собі в тіні лапатих віт...

Прийшла вдова в слонів живіт —
[а там великий світ!
Блищить вода, цвітуть сади, красуються ліси,
Багато скель, багато сіл, худоба, люди, пси;
Коза на прискалку стоїть, леліє ковила;
Тут птах зривається з кущів, як золота стріла,
Там райдуга встає з-за гір на дивогляд очам.
Своїх дівчат маленьких теж Нанана бачить там.
Прийшла, дала їм молока. „Ну що, ну як у вас?"
„Недобре, мати, голод, сум, та ми спимо весь час".
„Які ви дивні та чудні! — Нанана їм на те, —
Аджеж у звіра м'ясо є, чому ж ви не їсте?"
Ага, прийшла й тобі біда, розбійнику старий!

Нанана накладає дров — і ось вогонь жаркий
Ярує, нишпорить, сичить, мелькає між полін
І рветься вгору тут і там за димом навздогін.
Вдова печінку у слона вирізує ножем
І настромляє на рожен і смажить над вогнем.
І здивувались люди всі, що понивали там:
„Ого! Дивись: слона їдять!" Зчинився гамір, гам,
Всі ріжуть, смажуть та печуть...
[Забувши свій полон,
Весілля, грища, завели... Тоді великий слон
Сказав до почету свого: „Ой зле мені, ой зле,
Відколи з'їв я жінку ту, Нанану Боселе;
Як скорпіон, гніздиться біль у череві моїм!"
Відрік на те гіпопотам, що був тоді при нім:
„Владарю мій! Не прогнівись, що правди не втаю:
Адже у тебе там людей, як цвіркоту в гаю!"

І от минув великий час, і вмер владика-слон,
Щоб стати здобиччю гієн, шакалів та ворон.
Нанана каже: „Ну, ходім! Прощай, лиха маро!"
І розтяла його ножем і вийняла ребро.
Виходять півні: кукулук! погляньте но, земля!
Бики виходять: у-у-ум! яка краса — земля!
Виходять кози: ме-ме-ме! — о, радість, о, земля!
І люди вийшли сміючись: земля! земля! земля!
І всі раділи: і старий, і жінка, і маля.
Обдарували Боселе: хто дав отару кіз,
А хто овець, а хто биків, хто борошна привіз.
Додому з милими дітьми вернулась Боселе.
Лише ступила на поріг, устріч — дитя мале,
В долоні плеще: „Світе мій! Дівчатка чарівні!
А я ж казала, що вони, як кірочка, міцні!"

Пояснення: Володимир Свідзінський жив і писав у підсовєтській Україні. Згинув, замучений большевиками.

Зулу — плем'я, що живе в південно-східній частині Африки, у провінції Наталь.

***

Завдання для дітей старшого віку: Поясніть цю казку! Кого змалював автор у постаті слона, а кого в образах дітей і Нанани? Хто ці люди, що живуть у нутрі слона? Від чого прийшов кінець слонові і що означає його смерть для людей, яких він проковтнув і примусив жити нужденним життям у своєму нутрі? Як зветься рух, що веде до визволення поневоленого народу? Чому автор представив цю подію в формі казки-алегорії, себто має на думці одне, а говорить ніби про щось інше? Пояснення цієї казки пришліть до Редакції „Веселки". Найкраще пояснення надрукуємо в журналі, а його авторові дамо книжкову нагороду.

ПЛАЧ ПТАШОК

Веселе літечко мина —
Ой, горе, горе нам!
Ніде вже й ягідки нема —
Біда малим пташкам!

Пожовкле листячко спада
І мокне на землі,
Солому вітер розкида
По зораній ріллі.

І вітер віє, мов той звір,
І плачуть небеса,
Шумить в журбі зелений бір;

І чорний ворон-ворожбит
На полі, мов мара,
Зігнувсь, скандзюбився, кричить:

„Ого! Дивись: слона їдять!" Зчинився гамір, гам,
Всі ріжуть, смажуть та печуть...
[Забувши свій полон,
...то має на думці одне, а говорить ніби про щось інше? Пояснення цієї казки пришліть до Редакції „Веселки". Найкраще пояснення надрукуємо в журналі, а його авторові дамо книжкову нагороду.

ПЛАЧ ПТАШОК

Веселе літечко мина —
Ой, горе, горе нам!
Ніде вже й ягідки нема —
Біда малим пташкам!

Пожовкле листячко спада
І мокне на землі,
Солому вітер розкида
По зораній ріллі.

І вітер віє, мов той звір,
І чорний ворон-ворожбит

О. Цегельська Ілюстрації *М. Дмитренка*

ВИВІРКА ПУСЯ

Що то за крик, за гармидер учинився рано вранці в лісі, серед густих дерев?

То старша пані вивірка, Сіра Лапка, зауважила, що в її коморі бракує горішків. З криком вискочила із своєї хатки і перед сусідкою Гостре Вушко давай нарікати ще й погрожувати:

— Це нечиста річ! Цього ще в нашому лісі не бувало, щоб у ясний та й білий день з комори пропадали горіхи, призначені на зиму! Та ж так багато горіхів валяється по землі — тільки підіймай та й їж! Ні! Лізе по чуже. Вчора я ще мала 101 горіх, сьогодні рахую — вже тільки 93. Ні, не подарую! Зловлю й до суду віддам!

— І мені не ліпше ведеться, — на те пані Гостре Вушко. — І мені все щось з комори пропадає.

— І хто це такий може бути? Не знаєте, сусідко?

— Як же не знаю! Таж учора зловила на гарячому! Це ж тая приблуда, молоденька вивірка Пуся. То вона бушує по чужих коморах. Як я її вчора витягнула за хвостика з своєї хатки, то в ротику і в обох лапках у неї були горіхи.

А на це пані Сіра Лапка: — Ні, цього ми дарувати не можемо, це вже край! Завтра сядемо біля наших хаток і зловимо цю шкідницю!

Не знаю, чи довго, чи недовго вони на другий день чатували, досить, що пролунав пронизливий крик:

— Поліція! Поліція!

То пані Гостре Вушко вхопила Пусю за обшивку, коли вона брала горішки. Стягнула її з дерева комітьголовою і віддала в руки поліцистові, панові Їжачкові. Він якраз дрімав під деревом, коли почув крик. Миттю перевісив рушницю через плече, почепив до боку револьвера, вхопив Пусю в свої лапи, і почав сопіти, лаяти та колоти її своїми колючками. Врешті погнав її перед со-

день чатували, досить, що пролунав пронизливий крик:

— Поліція! Поліція!

То пані Гостре Вушко вхопила Пусю за обшивку, коли вона брала горішки. Стягнула її з дерева комітьголовою і віддала в руки поліцистові, панові Їжачкові. Він якраз дрімав під деревом, коли почув крик. Миттю перевісив рушницю через плече, почепив до боку револьвера, вхопив Пусю в свої лапи, і почав сопіти, лаяти та колоти її своїми колючками. Врешті погнав її перед со-

бою просто до суду.

Пані Сойка, лісова сторожиха, побачила цей прикрий випадок і наробила в лісі великого га-

Крапка. Просимо батьків арештованої рятувати свою доньку. Крапка. Сойка, сторожиха. Крапка".

Коли наспіла ця страшна вістка, Пусині батьки якраз обідали. Ложки, виделки й тарілки повипадали їм з лапок. Мама заплакала, а тато заломив лапки.

— Це ж наша Пуся! Треба негайно рятувати нашу дитину!

Побігли до сусіднього ґаражу і попросили сусіда пана Скупка Тхоровського, щоб завів їх на місце нещастя. Саме тоді він мав досить ґазоліни, тож охоче завіз їх до Пусі.

На галявині ось-ось мав початися суд.

Пан Їжачко випрямився, витягнув лапи по швах і крикнув:

— Увага! Суд іде!

І справді. Насамперед з'явилася з гусячим пером за вушком секретарка Кертиця, яку звичайно звали „панна Тиця".

Потім з'явився возний, щур Посмітюх з повним оберемком записаних листків, а за ним вкотився сам суддя, старший радник Хома Хом'яківський. Довкруги зібралися лісові звірята, а на деревах розмістилося птаство. Збоку сиділа пані Гостре Вушко. Суд засів серед поляни на кротовині.

— Як твоє ім'я? — грізно гримнув пан радник до Пусі.

— П-п-пуу-с-я-а! — захлипала вивірка.

— Ага, а як зветься той, хто по чужих коморах бушує і чуже добро привласнює?

— Злодій! — промуркотів непитаний пан Їжачко.

Пуся дуже перелякалася цього слова, від сорому її серце прошив палючий біль: так то значить вона, Пуся, злодійка!

— О, чому я втекла з дому моїх батьків? Чому так скоро забула матусину науку!

Переляк і жаль ще дужче збільшилися, коли

— П-п-пуу-с-я-а! — захлипала вивірка.

— Ага, а як зветься той, хто по чужих коморах бушує і чуже добро привласнює?

— Злодій! — промуркотів непитаний пан Їжачко.

Пуся дуже перелякалася цього слова, від сорому її серце прошив палючий біль: так то значить вона, Пуся, злодійка!

— О, чому я втекла з дому моїх батьків? Чому так скоро забула матусину науку!

Переляк і жаль ще дужче збільшилися, коли

за хвилину на розправу прийшли несподівано Пусині батьки, а з ними чорний ворон, пан Круківський.

Пан Круківський насамперед заложив на ніс окуляри.

— Ну, я тепер уже урядую. В чому справа і скільки мені заплатите?

Мама дала йому вуджену шинку з морської свинки, шматочок оселедця і кусок калача, що купила на базарі в парку під лавкою у крамаря Щурка за мірку горіхів.

— Добре! — згодився пан оборонець.

І вони пішли на суд. Пан Круківський виголосив таку промову:

— Світлий суде! Підсудна Пуся й її батьки просять не карати її за вчинену нею велику провину. Вона ще молоденька і трохи дурненька, вийшла з дому, заблудила, була голодна. От, як кажуть, відбилася від роду, мов той камінь у воду. Вона покається, перепросить пані Гостре Вушко, і більше цього не буде!

Секретарка панна Тиця крикнула:

— Цього не буде? Що я записала пером, того не витягнеш і волом!

Але пан старший радник схопився, гримнув кулаком об стіл і відізвався до кертиці:

— В імені закону наказую вам, панно Тицю, мовчати. Тут — суд!

вину. Вона ще молоденька і трохи дурненька, вийшла з дому, заблудила, була голодна. От, як кажуть, відбилася від роду, мов той камінь у воду. Вона покається, перепросить пані Гостре Вушко, і більше цього не буде!

Секретарка панна Тиця крикнула:

— Цього не буде? Що я записала пером, того не витягнеш і волом!

Але пан старший радник схопився, гримнув кулаком об стіл і відізвався до кертиці:

— В імені закону наказую вам, панно Тицю, мовчати. Тут — суд!

Тоді звернувся до Пусі:

— Чи підсудна обіцяє покаятися, поправитися

Так щасливо закінчився суд.

Зраділа родина вернулася додому. Пуся ще довго журилася тим, що наробила батькам стільки сорому й збитків.

Через деякий час прийшла Пуся до своєї вчительки, панни Срібної Шийки:

— Так і так, пані вчителько, прошу навчити мене працювати.

— Добре, Пусю! Ось тобі тут, в дуплі старого дуба хатка. Приведи її до порядку.

Пуся з великою охотою взялася до праці. Закотила рукави, вичистила хатку від павутиння й пилюги, здряпала зі стін цвіль, позатикала мохом шпари та позамітала. Наостанку, змучена лягла, накрилась хвостиком і заснула.

Збудив її дошкульний холод. Схопилася на рівні ноги, виглянула з хатки і . . . що це? Скрізь усе біле, біле, якесь м'якеньке, мов пух, а таке холодне.

— Пані Срібна Шийко, що воно таке? — спитала в учительки.

— Це, Пусю, сніжок! Зима прийшла. А в тебе в хатці ні горішка, ні жолудинки! Іди ж тепер, небого, відгрібай сніжок і зів'яле листя та й шукай собі поживи.

хом шпари та позамітала. Наостанку, змучена лягла, накрилась хвостиком і заснула.

Збудив її дошкульний холод. Схопилася на рівні ноги, виглянула з хатки і . . . що це? Скрізь усе біле, біле, якесь м'якеньке, мов пух, а таке холодне.

— Пані Срібна Шийко, що воно таке? — спитала в учительки.

— Це, Пусю, сніжок! Зима прийшла. А в тебе в хатці ні горішка, ні жолудинки! Іди ж тепер, небого, відгрібай сніжок і зів'яле листя та й шукай собі поживи.

Пішла Пуся шукати поживи. Розгрібає холодний сніжок, в лапки хухає, змерзла, зголодні-

BOHDAN KHMELNYTSKY

[1595 - 1657]

Three hundred years ago this past August the greatest Hetman of Ukraine—Bohdan Khmelnytsky, died in the city of Chyhyryn. His father, a Kozak officer and a brave warrior, was killed in a battle against the Turks. Young Bohdan was taken prisoner in the same battle and was held by the Turks for two years.

When Bohdan reached manhood, Ukraine's greatest enemy was not Turkey, but Poland.

Polish soldiers wandered through Ukrainian cities. Polish noblemen seized for themselves any piece of land, any farm, forest or mill they liked.

Among those who were wronged was Bohdan Khmelnytsky. During one of his absences from his estate, Subotiv, his house was damaged and his little son was beaten to death by a Polish nobleman.

When the Kozaks complained to the Polish king about their losses, he answered: "You have your own swords and can stand for your own rights."

Khmelnytsky was the first to see that the only way out was to raise arms against Poland. He went to the Kozaks' fortress—*Zaporizha*—where he was proclaimed hetman of Ukraine, the commander-in-chief of the Ukrainian army. In the spring of 1648 he began his victorious march against Poland. He won battle after battle with his army of 200,000 men. His colonels were men of great ability and learning, and all fought valiantly for their great cause.

A fearless commander in war, Bohdan Khmelnytsky was a good father to his country and his nation in time of peace. He built churches and schools and attempted to establish a good relationship with foreign courts such as Sweden, Moldavia and Russia. But his treaty with Russia became Ukraine's greatest disaster. In becoming a Ukrainian ally, Russia became Ukraine's worst enemy.

Before his deaths, Khmelnytsky ordered an election to be held to choose a new hetman. He wanted to die peacefully, knowing that his beloved Ukraine was left with a good leader.

Many beautiful songs—*dumas*—were composed about Khmelnytsky and other heroes of his day. These songs are popular among Ukrainians to this day.

THE SWORN FATHER

[Ukrainian Fairy Tale]

Illustration by M. Mychalevych

Once there were three orphan brothers, three homeless and poor lads, who went into the world to seek their fortunes.

Soon they met an old, old man with a long white beard who said:

"Where are you going, my lads?"

"To find work."

"Have you no land of your own to work on?"

"None. If we find a good man who would hire us, we could serve him righteously."

"Be my sons," said the old man, "and I'll be your sworn-father. Follow my advice and I'll teach you how to live righteously in this world."

their fortunes.

Soon they met an old, old man with a long white beard who said:

"Where are you going, my lads?"

"To find work."

"Have you no land of your own to work on?"

"None. If we find a good man who would hire us, we could serve him righteously."

"Be my sons," said the old man, "and I'll be your sworn-father. Follow my advice and I'll teach you how to live righteously in this world."

So they went on together with the old man through the dark woods and wide pastures until they came upon a new house with a cherry orchard and a flower-

And so it came to be. The girl consented to marry the oldest brother. When the wedding ceremonies were over, the oldest brother remained as the lord of the place. The old man and the two brothers went on.

One day they saw a nice house and a mill beside a pond. Near the house a pretty maiden was working and the second brother said:

"If she would marry me and that house and the mill with the pond become mine, I could be happy."

"So it will be," said the old man.

The pretty maiden consented to marry the second brother. When the wedding ceremonies were over he remained as the lord of the place and the old man said:

the oldest brother. When the wedding ceremonies were over, the oldest brother remained as the lord of the place. The old man and the two brothers went on.

One day they saw a nice house and a mill beside a pond. Near the house a pretty maiden was working and the second brother said:

"If she would marry me and that house and the mill with the pond become mine, I could be happy."

"So it will be," said the old man.

The pretty maiden consented to marry the second brother. When the wedding ceremonies were over he remained as the lord of the place and the old man said:

"Live happily, my son, but don't forget to live righteously."

"Yes, my son," said the old man, "that's how it will be."

So the youngest brother and the girl were married and the old man went on alone.

Years passed. The oldest brother became rich but selfish. The second brother also had a great deal of money, but did nothing except watch his servants work for him. The youngest brother, who only had enough to live on, was always ready to share with anybody who was in need.

In the meantime the old man, returning from his long journey, decided to visit his adopted sons and see whether they were living righteously. First he visited the oldest brother and, standing before him disguised as a beggar, said:

"Could you spare me a piece of bread?"

The oldest brother answered:

"You are not too old to work and earn your living. I was also poor not long ago."

So the old man went away. When he turned back

In the meantime the old man, returning from his long journey, decided to visit his adopted sons and see whether they were living righteously. First he visited the oldest brother and, standing before him disguised as a beggar, said:

"Could you spare me a piece of bread?"

The oldest brother answered:

"You are not too old to work and earn your living. I was also poor not long ago."

So the old man went away. When he turned back to look at the riches of the oldest brother, all of it went up in flames.

Then he went to see the second brother and, meeting him in the mill, asked him for some flour.

"Sorry," said the second brother, "I haven't got enough."

"Come into the house and we shall look after you," answered the youngest brother.

The youngest brother's wife gave the old man food and drink. Noticing that he was clothed in rags, she brought him a shirt to wear. While the old man was putting on the shirt, the youngest brother and his wife saw a terrible bleeding wound on the old man's chest.

"You are very sick," they said.

"Yest," said the old man, "because of that wound I must die tomorrow."

"Is there no remedy?"

"There is, but no one would give it, though anyone can."

"What is it?" asked the youngest brother.

"If a man willingly sets his house afire and then collects the ashes and holds them to my wound, I shall be well again," sand the old man.

The youngest brother thought for a while and then said to his wife:

"What do you think?"

"I think," said the wife, "we can have another house but if a good man dies, he will not live again."

So they carried their children and their meager belongings outside and the youngest brother set his house afire. It disappeared in smoke. In an instant, a new and beautiful house stood in its place.

"I see, my son," said the old man smiling, "you are the only brother who knows how to live righteously. Now you can live happily."

Then the youngest brother recognised the old man as his father and rushed to embrace him. But the old man disappeared...

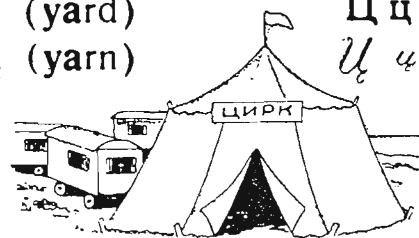
HOW TO READ AND WRITE IN UKRAINIAN

By I. KORYTSKY

Lesson X

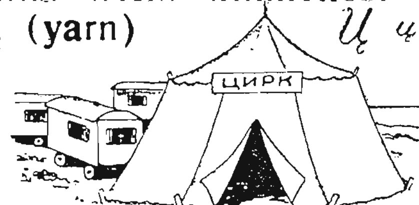
Я я (yard) **Ц ц (.ts)**

Я я **(yarn)** *Ц ц* **(tsetse)**

Я був сьогодні в цирку. Дуже цікаво було дивитись, як ска-

Я я **(yarn)** *Ц ц* **(tsetse)**

Я був сьогодні в цирку. Дуже цікаво було дивитись, як ска-чуть мавпи та як стоять на руках акробати.

А високо вгорі по дроті ходили дві дівчини.

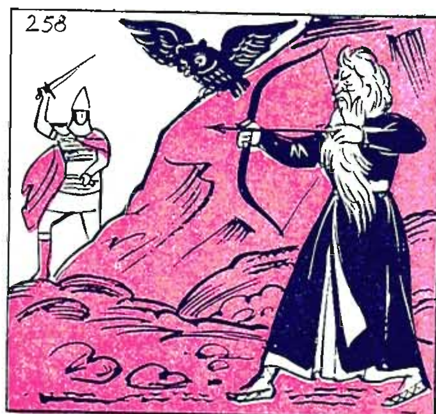
Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Story by R. ZAWADOWYCZ

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustration by P. CHOLODNY

БОГУТА-БАГАТИР — ІСТОРИЧНА КАЗКА
UKRAINIAN TALE — BOHUTA THE HERO

XII РОЗДІЛ: ДВІ ПЕРЕМОГИ

CHAPTER XII: TWO VICTORIES

Ґорґан чародійної стріли не впізнав, націлився і...

Gorgan, unaware that he held the enchanted arrow, took aim and...

Стріла люто свиснула, накреслила коло, завернула і вп'ялася чародієві в груди.

The arrow whistled furiously through the air, traced a circle, returned and pierced the magician's chest.

Визволив Богута Галицю з неволі.

Bohuta freed Halitsya from captivity.

